

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง แบบหนึ่งกลุ่มวัดผลก่อนและหลังการทดลอง (pretest-posttest design) เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการสร้างเสริมความสามารถการคัดกรองและการสื่อสารทางสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการป้องกันโรคไตเรื้อรัง ที่ส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพสำหรับการป้องกันโรคไตเรื้อรังของประชาชนในชุมชนพื้นที่จังหวัดนนทบุรี โดยที่ อสม.ที่เข้าร่วมโครงการในครั้งนี้ได้ผ่านการอบรมในโปรแกรมการส่งเสริมการฉลาดรู้ทางวิทยาศาสตร์และความรอบรู้ด้านสุขภาพสำหรับการป้องกันโรคไตเรื้อรังทำให้อสม. มีความสามารถทางปัญญาและทักษะทางสังคมในการมีปฏิสัมพันธ์ของแต่ละบุคคล ที่จะเข้าถึง เข้าใจ สามารถประเมินข้อมูลสุขภาพจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ร่วมกับความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ความเข้าใจในหลักการ และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่ใช้ในระบุประเด็นปัญหาที่มาจากหลักฐานเชิงประจักษ์ที่สามารถสื่อสาร แสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ ประเมิน และตัดสินใจอย่างมีเหตุผล เพื่อใช้สำหรับการป้องกันโรคไตเรื้อรังของประชาชนเกี่ยวกับความรู้เรื่องการป้องกันโรคไตเรื้อรัง

การศึกษาผลของโปรแกรมการสร้างเสริมความสามารถการคัดกรองและการสื่อสารทางสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการป้องกันโรคไตเรื้อรังในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ระยะดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 การสร้างโปรแกรมการสร้างเสริมความสามารถการคัดกรองและการสื่อสารทางสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการป้องกันโรคไตเรื้อรังของประชาชนในชุมชนพื้นที่จังหวัดนนทบุรี โดยมีรายละเอียดขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาโปรแกรมการสร้างเสริมความสามารถการคัดกรองและการสื่อสารทางสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการป้องกันโรคไตเรื้อรังของประชาชนในชุมชนพื้นที่จังหวัดนนทบุรี มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.1 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการตรวจคัดกรองและสื่อสารทางสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ผลจากโปรแกรมการส่งเสริมการฉลาดรู้ทางวิทยาศาสตร์และความรอบรู้ด้านสุขภาพสำหรับการป้องกันโรคไตเรื้อรังทำให้อสม. สำหรับการป้องกันโรคไตเรื้อรังของประชาชนในชุมชนพื้นที่จังหวัดนนทบุรี

1.2 ดำเนินการจัดทำร่างโปรแกรมการสร้างเสริมความสามารถการคัดกรองและการสื่อสารทางสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการป้องกันโรคไตเรื้อรังของประชาชนในชุมชนพื้นที่จังหวัดนนทบุรี โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม และผลจากโปรแกรมการส่งเสริมการฉลาดรู้ทางวิทยาศาสตร์และความรอบรู้ด้านสุขภาพสำหรับการป้องกันโรคไตเรื้อรังทำให้อสม. เพื่อต่อยอดในด้านการผลที่ อสม.ได้รับจากโปรแกรมดังกล่าว มาใช้ในการคัดกรองและสื่อสารผลจากโปรแกรมการส่งเสริมการฉลาดรู้ทางวิทยาศาสตร์และความรอบรู้ด้านสุขภาพ เพื่อการป้องกันโรคไตเรื้อรังทำ ในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี ที่ได้จากงานวิจัยในโครงการแม่บท

1.3 นำร่างโปรแกรมการสร้างเสริมความสามารถการคัดกรองและการสื่อสารทางสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการป้องกันโรคไตเรื้อรังของประชาชนในชุมชนเขตพื้นที่จังหวัดนนทบุรีเพื่อตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาทางการแพทย์พยาบาลชุมชนจำนวน 3 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการปฏิบัติการพยาบาลชุมชนจำนวน 2 ท่าน เพื่อให้คำแนะนำความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแต่ละกิจกรรม ทั้งในด้านระยะเวลา เนื้อหา และรูปแบบกิจกรรม เพื่อให้เกิดความเหมาะสม

1.4 ปรับแก้ไขโปรแกรมการสร้างเสริมความสามารถการคัดกรองและการสื่อสารทางสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการป้องกันโรคไตเรื้อรังของประชาชนในชุมชนเขตพื้นที่จังหวัดนนทบุรีตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

2. การสร้างแบบทดสอบความสามารถในการตรวจคัดกรองและสื่อสารทางสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่ส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพสำหรับการป้องกันโรคไตเรื้อรังของประชาชนในชุมชนพื้นที่จังหวัดนนทบุรี โดยมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

2.1 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการตรวจคัดกรองและสื่อสารทางสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เพื่อส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพสำหรับการป้องกันโรคไตเรื้อรังของประชาชนในชุมชนพื้นที่จังหวัดนนทบุรี

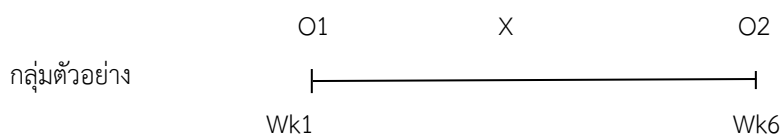
2.2 ดำเนินการจัดทำแบบทดสอบการตรวจคัดกรองและสื่อสารทางสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เพื่อส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพสำหรับการป้องกันโรคไตเรื้อรังของประชาชนในชุมชนพื้นที่จังหวัดนนทบุรี

2.3 นำแบบทดสอบการตรวจคัดกรองและสื่อสารทางสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เพื่อส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพสำหรับการป้องกันโรคไตเรื้อรังไปประเมินความตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญด้านความรอบรู้ด้านสุขภาพสำหรับการป้องกันโรคไตเรื้อรัง จำนวน 5 ท่าน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Content validity index: CVI) โดยปรับปรุงภาษาที่ใช้ในแบบทดสอบการตรวจคัดกรองและสื่อสารทางสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เพื่อส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพสำหรับการป้องกันโรคไตเรื้อรัง ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ โดยแบบสอบถามความสามารถในการสื่อสารทางสุขภาพของ อสม. ในการป้องกันโรคไตเรื้อรัง จำนวน 18 ข้อ ค่า CVI เท่ากับ .91 และแบบสอบถามความสามารถในการคัดกรองของ อสม. ในการป้องกันโรคไตเรื้อรัง จำนวน 20 ข้อ ได้ค่า CVI เท่ากับ .97 (รายละเอียดในภาคผนวก)

2.4 นำแบบทดสอบการตรวจคัดกรองและสื่อสารทางสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เพื่อส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพสำหรับการป้องกันโรคไตเรื้อรัง ที่ปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญจนมีความเหมาะสม สอดคล้อง และความชัดเจน ไปทดลองใช้กับ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ที่มีบริบทใกล้เคียงกับ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย โดยให้แบบทดสอบมีค่าความเชื่อมั่นของค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ที่ระดับ 0.8 ขึ้นไป

ระยะที่ 2 เป็นการศึกษาผลโปรแกรมการพัฒนาความสามารถในการตรวจคัดกรองและสื่อสารทางสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ที่ส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพสำหรับการป้องกันโรคไตเรื้อรังของประชาชนในชุมชนเขตในจังหวัดนนทบุรี

สามารถสรุปการนำโปรแกรมไปทดลองใช้ได้ดังนี้

ภาพที่ 3.1 รูปแบบการวิจัย

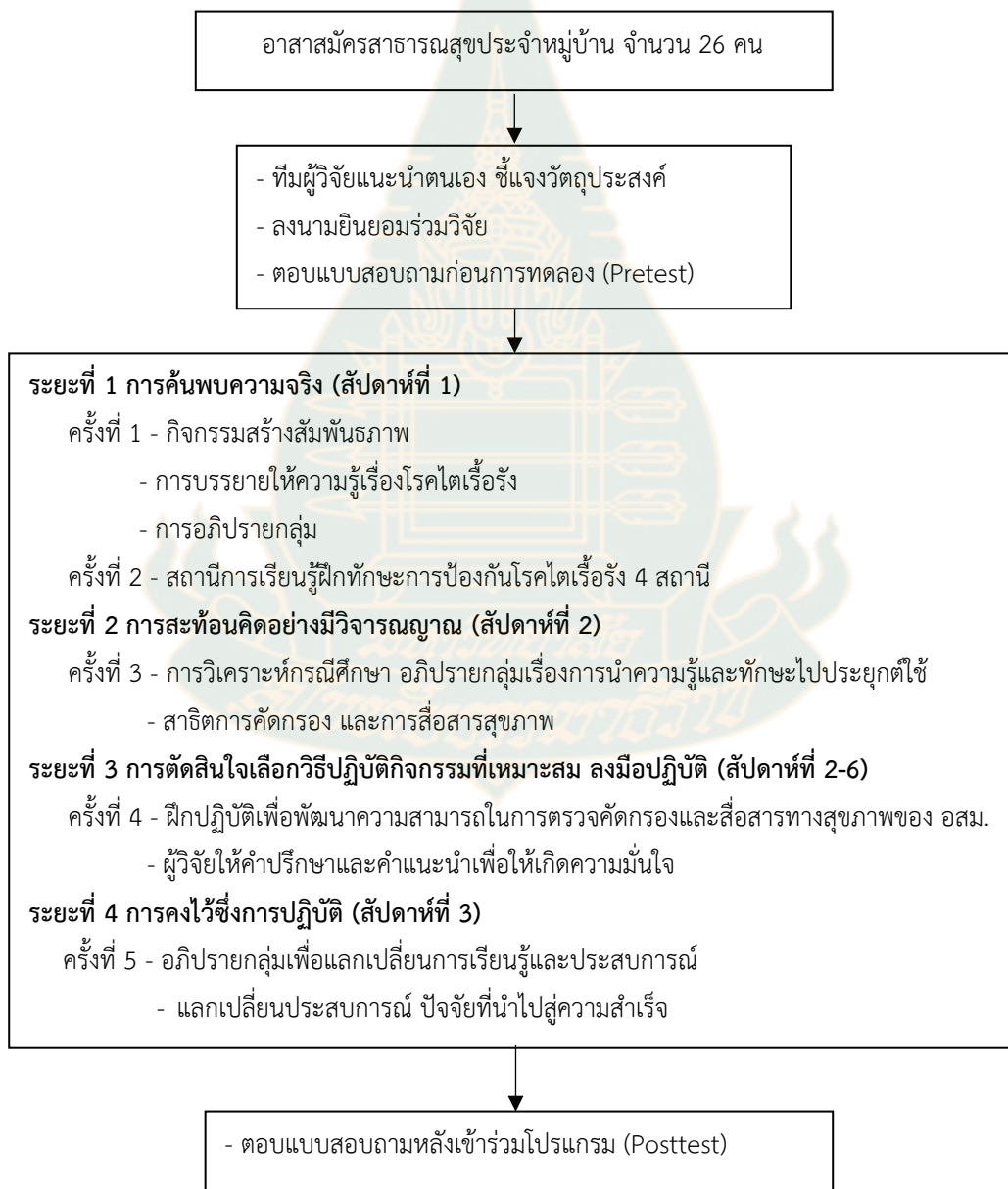
กำหนดให้

X หมายถึง โปรแกรมการสร้างเสริมความสามารถการคัดกรองและการสื่อสารทางสุขภาพของ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในการป้องกันโรคไตเรื้อรัง

O1 หมายถึง การประเมินความสามารถในการตรวจคัดกรองและสื่อสารทางสุขภาพสำหรับการป้องกันโรคไตเรื้อรังของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน สำหรับการป้องกันโรคไตเรื้อรังของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านกลุ่มตัวอย่าง ก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมฯ

O2 หมายถึง การประเมินความสามารถในการตรวจคัดกรองและสื่อสารทางสุขภาพสำหรับการป้องกันโรคไตเรื้อรังของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน สำหรับการป้องกันโรคไตเรื้อรังของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านกลุ่มตัวอย่าง หลังสิ้นสุดการเข้าร่วมโปรแกรมฯ

การดำเนินการตามโปรแกรมการสร้างเสริมความสามารถการคัดกรองและการสื่อสารทางสุขภาพของ อสม. ในการป้องกันโรคไตเรื้อรัง (โดยสร้างจากการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Gibson, 1991) ในระยะดำเนินการมีขั้นตอนซึ่งมีรายละเอียดดังภาพที่ 2 ต่อไปนี้

ภาพที่ 3.2 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาความสามารถของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในการตรวจคัดกรอง และสื่อสารทางสุขภาพ เพื่อป้องกันโรคไตเรื้อรังในพื้นที่อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

สถานที่ทำการวิจัย

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านใหม่ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ระยะเวลาดำเนินการวิจัย 6 เดือน

ระเบียบวิธีการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาผลของโปรแกรมการสร้างเสริมความสามารถการคัดกรองและการสื่อสารทางสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการป้องกันโรคไตเรื้อรัง อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ทั้งนี้ อสม.ที่เข้าร่วมโครงการจะผ่านการอบรมในโปรแกรมการส่งเสริมการฉลาดรู้ทางวิทยาศาสตร์และความรอบรู้ด้านสุขภาพสำหรับการป้องกันโรคไตเรื้อรังของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

กลุ่มตัวอย่าง คือ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำนวน 26 คน ที่ผ่านการอบรมโปรแกรมการส่งเสริมการฉลาดรู้ทางวิทยาศาสตร์และความรอบรู้ด้านสุขภาพสำหรับการป้องกันโรคไตเรื้อรังของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่าย และมีคุณลักษณะเป็นไปตามเกณฑ์ดังนี้

เกณฑ์คัดเข้า (inclusion criteria)

1. เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ที่อยู่ในพื้นที่และปฏิบัติหน้าที่มาอย่างน้อย 3 ปี
2. สามารถอ่านออก เขียนได้ คล่อง
3. ไม่มีโรคประจำตัวที่เป็นปัจจัยส่งผลต่อผลของกิจกรรม เช่น โรคไตเรื้อรัง เป็นต้น

เกณฑ์คัดออก (exclusion criteria)

1. ไม่สามารถดำเนินกิจกรรมได้ครบทุกขั้นตอน
2. เปลี่ยนใจปฏิเสธการเข้าร่วมกิจกรรมต่อเนื่อง

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง เป็น โปรแกรมการสร้างเสริมความสามารถการคัดกรองและการสื่อสารทางสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการป้องกันโรคไตเรื้อรัง ซึ่งสร้างจากการเสริมสร้างพลังอำนาจของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ประกอบด้วย 4 ระยะ คือ การค้นพบความจริง ใน **ระยะที่ 1 การค้นพบความจริง** ประกอบด้วยกิจกรรมสร้างสัมพันธภาพ การบรรยายให้ความรู้เรื่องโรคไตเรื้อรัง การวิเคราะห์กรณีศึกษา การอภิปรายกลุ่ม สถานีการเรียนรู้ 4 สถานีเพื่อฝึกทักษะการป้องกันโรคไตเรื้อรัง **ระยะที่ 2 การสะท้อนคิดอย่างมีวิจารณญาณ** โดยการวางแผนแก้ปัญหา ประกอบด้วยกิจกรรม อภิปรายกลุ่มเรื่องการนำความรู้และทักษะไปประยุกต์ใช้ และ สาธิตการคัดกรองและการสื่อสารสุขภาพ **ระยะที่ 3 การตัดสินใจเลือกวิธีปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสม** ประกอบด้วยกิจกรรมการฝึกปฏิบัติเพื่อพัฒนาความสามารถในการตรวจคัดกรองและสื่อสารทางสุขภาพของอาสาสมัคร

สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และผู้วิจัยให้คำปรึกษาและคำแนะนำเพื่อให้เกิดความมั่นใจ และ **ระยะที่ 4 ลงมือปฏิบัติ และการคงไว้ซึ่งการปฏิบัติที่มีคุณค่า** ประกอบด้วย การอภิปรายกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนการเรียนรู้และประสบการณ์ และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จ เพื่อการคงไว้ซึ่งการปฏิบัติที่มีคุณค่า เพิ่มความรู้และทักษะในการคัดกรองและการสื่อสารสุขภาพเพื่อป้องกันโรคไตเรื้อรัง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบประเมินผลโปรแกรมการสร้างเสริมความสามารถการคัดกรองและการสื่อสารทางสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการป้องกันโรคไตเรื้อรัง ซึ่งประกอบไปด้วย 5 ส่วนดังต่อไปนี้

2.1 ข้อมูลทั่วไป จำนวน 10 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ศาสนา สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาการปฏิบัติงานเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน โรคประจำตัว และการได้รับความรู้เกี่ยวกับโรคไตเรื้อรังในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา

2.2 แบบประเมินความรู้เรื่องการป้องกันโรคไตเรื้อรังประกอบด้วย เนื้อหาเกี่ยวกับสาเหตุของโรคไตเรื้อรัง และการดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรคไตเรื้อรัง ลักษณะข้อคำถามเป็นคำถามให้เลือกตอบ 4 ตัวเลือก และคำตอบมี 2 คำตอบ คือ ใช่-ไม่ใช่ จำนวน 15 ข้อ มีเกณฑ์การให้คะแนนพิจารณาตามคำตอบ ดังนี้

ตอบถูกต้อง	กำหนดให้	1	คะแนน
ตอบไม่ถูกต้อง	กำหนดให้	0	คะแนน

เกณฑ์การประเมินผล อิงตามเกณฑ์ของบลูม (Bloom, 1976, pp. 60) เป็นเกณฑ์ตัดสินความรู้ ดังนี้

ระดับความรู้สูง	หมายถึง	ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ขึ้นไป
ระดับความรู้ปานกลาง	หมายถึง	ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 60-79.99
ระดับความรู้ต่ำ	หมายถึง	ได้คะแนนเฉลี่ยน้อยกว่าร้อยละ 60

2.3 แบบประเมินพฤติกรรมเพื่อป้องกันโรคไตเรื้อรัง มีข้อคำถามทั้งหมด 15 ข้อ จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการรับประทานอาหาร ด้านการออกกำลังกาย และด้านการรับประทานยา เป็นข้อคำถามแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ มีเกณฑ์การให้คะแนนพฤติกรรมด้านบวกและด้านลบ ดังนี้

ทุกครั้ง/ประจำ/ ทุกครั้ง	หมายถึง	ปฏิบัติตามข้อความนั้นสัปดาห์ละ 7 วัน หรือทุกครั้ง
บ่อยครั้ง	หมายถึง	ปฏิบัติตามข้อความนั้นสัปดาห์ละ 5-6 วัน
บางครั้ง	หมายถึง	ปฏิบัติตามข้อความนั้นสัปดาห์ละ 3-4 วัน
น้อยครั้ง	หมายถึง	ปฏิบัติตามข้อความนั้นสัปดาห์ละ 1-2 วัน
น้อยมาก/ไม่ปฏิบัติ	หมายถึง	ปฏิบัติตามข้อความนั้นได้น้อยมากหรือไม่เคยปฏิบัติเลยในรอบสัปดาห์

การแปลผลระดับพฤติกรรมเพื่อป้องกันโรคไตเรื้อรัง จากคะแนนเฉลี่ย 5 ระดับ ดังนี้ (บุญใจ ศรีสถิตย์นรากร, 2553, น. 502)

คะแนนเฉลี่ย	ระดับพฤติกรรม
4.50-5.00	ระดับมากที่สุด
3.50-4.49	ระดับมาก
2.50-3.49	ระดับปานกลาง
1.50-2.49	ระดับน้อย
1.00-1.49	ระดับน้อยที่สุด

2.4 แบบประเมินความสามารถการสื่อสารสุขภาพเพื่อป้องกันโรคไต มีจำนวน 18 ข้อ โดยข้อคำตอบ เป็น 2 ตัวเลือก คือ ทำได้ และทำไม่ได้ ตอบทำได้ให้ 1 คะแนน ตอบไม่ได้ให้ 0 คะแนน เป็นแบบประเมินความสามารถ การสื่อสารทางสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเรื่องดังต่อไปนี้

- 1) การสื่อสารทางสุขภาพเรื่องการรับประทานอาหาร พร้อมกับการบันทึกในแบบติดกตามการ รับประทานอาหาร
- 2) การสื่อสารทางสุขภาพเรื่องการออกกำลังกาย และ พร้อมกับการบันทึกการติดตามการออก กาย
- 3) การสื่อสารทางสุขภาพเรื่องการรับประทานยา พร้อมกับการบันทึกการรับประทานยา ประจำตัวและยาหรืออาหารเสริมอื่นๆ
- 4) การสื่อสารทางสุขภาพเรื่องการควบคุมความดันโลหิตให้อยู่ในระยะปลอดภัย พร้อมกับการ บันทึกความดันโลหิตสูง

เกณฑ์การประเมินผล อิงตามเกณฑ์ของบลูม (Bloom, 1976, pp. 60) เป็นเกณฑ์ตัดสินความรู้ ดังนี้

ระดับความสามารถสูง	หมายถึง	ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ขึ้นไป
ระดับความสามารถปานกลาง	หมายถึง	ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 60-79.99
ระดับความสามารถต่ำ	หมายถึง	ได้คะแนนเฉลี่ยน้อยกว่าร้อยละ 60

2.5 แบบประเมินความสามารถการคัดกรองเพื่อป้องกันโรคไตเรื้อรัง (ประกอบด้วย การซักประวัติ เกี่ยวกับความเสี่ยงโรคไตเรื้อรังและอาการที่เสี่ยงต่อโรคไตเรื้อรัง และการประเมินความสามารถการวัดความดันโลหิต ประเมินความสามารถการชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง และคำนวณดัชนีมวลกายและการแปลผลที่สำคัญ ประเมิน ความสามารถการวัดรอบเอว) มีจำนวนข้อทั้งสิ้น 20 ข้อ

ตอบทำได้	กำหนดให้	1	คะแนน
ตอบไม่ได้	กำหนดให้	0	คะแนน

เกณฑ์การประเมินผล อิงตามเกณฑ์ของบลูม (Bloom, 1976, pp. 60) เป็นเกณฑ์ตัดสินความรู้ ดังนี้

ระดับความสามารถสูง	หมายถึง	ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ขึ้นไป
ระดับความสามารถปานกลาง	หมายถึง	ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 60-79.99
ระดับความสามารถต่ำ	หมายถึง	ได้คะแนนเฉลี่ยน้อยกว่าร้อยละ 60

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และการตรวจสอบความเที่ยง โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity: CVI) โดยนำเครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก เครื่องมือที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม และเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมินผล ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความถูกต้อง ความชัดเจนของภาษา โดยให้ค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity Index) จากค่าคะแนนความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน โดยใช้เกณฑ์ที่ค่า 0.80 ขึ้นไป (Davis, 1992) ซึ่งจากการทดสอบพบว่า แบบสอบถามส่วนที่ 1 แบบสอบถามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดกรองและการ สื่อสารทางสุขภาพของ อสม. ในการป้องกันโรคไตเรื้อรัง จำนวน 30 ข้อ ได้ค่า CVI เท่ากับ .98 แบบสอบถามส่วนที่ 2 แบบสอบถามความสามารถในการสื่อสารทางสุขภาพของ อสม. ในการป้องกันโรคไตเรื้อรัง จำนวน 18 ข้อ ได้ค่า CVI

เท่ากับ .91 และ แบบสอบถามส่วนที่ 3 แบบสอบถามความสามารถในการคัดกรองของ อสม. ในการป้องกันโรคไตเรื้อรัง จำนวน 20 ข้อ ได้ค่า CVI เท่ากับ .97

2. การตรวจสอบความเที่ยง (reliability) ของแบบประเมินพฤติกรรมเพื่อป้องกันโรคไตเรื้อรัง และ 6 แบบประเมินความรู้ด้านสุขภาพสำหรับการป้องกันโรคไตเรื้อรัง ที่ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาไปทดลองใช้ (try out) ประชาชนกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน แล้วจึงนำมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ส่วนแบบประเมินความรู้เรื่องการป้องกันโรคไตเรื้อรัง ทักษะการสื่อสารสุขภาพและ การคัดกรองเพื่อป้องกันโรคไตเรื้อรัง เป็นคำตอบที่มี 2 ตัวเลือก จึงใช้คูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) สูตร KR 20 ในการวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง ซึ่งจากการทดสอบพบว่า แบบสอบถามส่วนที่ 1 แบบสอบถามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดกรองและการสื่อสารทางสุขภาพของ อสม. ในการป้องกันโรคไตเรื้อรัง ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ .743 แบบสอบถามส่วนที่ 2 แบบสอบถามความสามารถในการสื่อสารทางสุขภาพของ อสม. ในการป้องกันโรคไตเรื้อรัง จำนวน 18 ข้อ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ .888 และ แบบสอบถามส่วนที่ 3 แบบสอบถามความสามารถในการคัดกรองของ อสม. ในการป้องกันโรคไตเรื้อรัง จำนวน 20 ข้อ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ .847

3. การตรวจสอบความความเที่ยงของเครื่องชั่งน้ำหนัก และเครื่องวัดความดันโลหิต โดยนำเครื่องวัดความดันโลหิตชนิดปรอท เทียบความถูกต้องของเครื่องมือ (calibration) ก่อนการวิจัย และฝึกผู้ช่วยวิจัยวัดความดันโลหิตตามแนวปฏิบัติของสมาคมความดันโลหิตสูงแห่งประเทศไทย และตรวจสอบความถูกต้องของการอ่านค่าโดยใช้หูฟังสองปลาย กับผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง จำนวน 10 คน ผลการอ่านค่าความดันโลหิตเท่ากันทั้ง 10 คน

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ทีมผู้วิจัยขอรับรองจริยธรรมจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เลขที่ 8/2566 ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนของการวิจัย ในส่วนของกิจกรรมบางกิจกรรมที่ไม่ได้ดำเนินการตามที่ระบุจะมีการรายงานแก่คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ผู้วิจัยชี้แจงกลุ่มตัวให้ทราบถึงสิทธิ์ที่จะตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมวิจัยในครั้งนี้โดยไม่ส่งผลกระทบต่อ ใดๆ ต่อบริการหรือสิ่ง ที่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เคยได้รับ เมื่อยินดียอมรับให้กลุ่มตัวอย่างลงนามยินยอมเข้าร่วมวิจัยด้วยความสมัครใจ ผลการวิจัยจะไม่มีการเสนอชื่อและนามสกุลของกลุ่มตัวอย่าง และจะแสดงผลการวิจัยในภาพรวม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยมีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

1. ระยะเตรียมการ

1.1 เตรียมทีมวิจัย โดยการนัดประชุมระหว่างทีมวิจัยที่สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย รูปแบบการวิจัย พิจารณาเครื่องมือวิจัย และวางแผนการดำเนินงานเก็บข้อมูล

1.2 พัฒนาเครื่องมือการวิจัยในส่วนของเครื่องมือที่ใช้ดำเนินการวิจัย และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา จำนวน 5 คน นำมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ และทำการทดสอบเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

1.3 เตรียมพื้นที่ในการเก็บข้อมูล โดยการทำหนังสือขออนุญาตนายแพทย์สาธารณสุข จังหวัดนนทบุรี เมื่อได้รับการอนุญาตแล้ว ลงชุมชนในพื้นที่ที่สุ่มเพื่อดำเนินการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และวางแผนการดำเนินงานเก็บข้อมูล

1.4 เตรียมผู้จัดการภาคสนามและผู้ช่วยวิจัยเพื่อสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแจ้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย การจัดการอบรม (training) ทักษะที่ต้องใช้ให้เป็นในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับคู่มือที่แจกให้กลุ่มตัวอย่างทำความเข้าใจในแบบสอบถาม เพื่อให้ชัดเจนและถูกต้อง ทุกคนสามารถใช้เครื่องมือทุกฉบับและวิธีการในการเก็บข้อมูล แผนการเก็บข้อมูลที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้ทั้งก่อนและหลังการทดลองมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล (Keen data) จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. เปรียบเทียบความสามารถการคัดกรองและการสื่อสารทางสุขภาพในการป้องกันโรคไตเรื้อรังของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมฯ โดยใช้สถิติการทดสอบที่ ชนิดไม่อิสระ (Paired t-test) กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

